

Špilja Vrljovka zaštićena je kao geomorfološki ukrasima bogata je i faunom....

Sva zagađenja koja dospiju u podzemne vode na kraju završe u čaši vode koju pijemo!

ŠTO VI MOŽETE UČINITI ZA ZAŠTITU PODZEMLJA?

Ukoliko znate za neko divlje odlagalište otpada u nekoj špilji ili jami JAVITE

KOME?

Hrvatskom biospeleološkom društvu
www.hbsd.hr
hbsd@hbsd.hr

ŠTO?

Podaci o divljim deponijama u speleološkim objektima:

Ime i prezime:

Vaš kontakt:

Ime špilje:

Najbliže naseljeno mjesto:

Koordinate (ukoliko možete odrediti):

Tekst/Text: Jana Bedek, Helena Bilandžija, Daniela Hamidović, Hrvoje Cvitanović, Tvrtko Dražina, Branko Jalžić, Vedran Jalžić, Petra Kovač Konrad, Marko Lukić, Kazimir Miculinić, Roman Ozimec, Martina Pavlek
Likovno oblikovanje/ Graphic Design: Jadranka Ladavac
Tisak/Print: Kerschhoffset d.o.o.

Ova je publikacija proizvedena uz pomoć Europske unije. Sadržaj istog isključiva je odgovornost Hrvatskog biospeleološkog društva i ni u kojem slučaju se ne može smatrati da odražava stajališta Europske unije.
This publication has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Croatian Biospeleological Society and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

Svijet ispod svijeta

Bioraznolikost špiljske faune
Ogulina i Kamanja

podzemna baština od svjetske važnosti
sakrivena u Karlovačkoj županiji

Karlovačka županija kolijevka je hrvatske biospeleologije. Špiljska fauna županije istražuje se još od prve polovice 19. stoljeća. Rezultati su iznimni te je do sada opisano preko 30 endema županije, a novijim istraživanjima otkrivene su nove, za znanost do sada nepoznate vrste.

Projekt "Bioraznolikost podzemne faune Karlovačke županije" provodi Hrvatsko biospeleološko društvo sa partnerima: Planinarsko društvo "VRLOVKA", Speleološki klub "URSUS SPELAEUS", Općina KAMANJE i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima KARLOVAČKE ŽUPANIJE, uz financijsku potporu Europske unije kroz PHARE 2006 program.

Zbog prirodnih vrijednosti i špiljskih ukrasa spomenik prirode još 1962. godine. Osim

Podzemljak (*Parapropus sericeus intermedius*) je pronađen samo na dvama lokalitetima u Pokuplju i na jednom lokalitetu na Žumberku, pa je stoga endem vrlo uskog areala.

U vodenom toku mogu se vidjeti sljepušci (*Niphargus* sp.). Zbog neobičnog bočno spljoštenog tijela kreću se bočno po dnu lokvica proganjajući manje vodene organizme kojima se hrane.

Vodeni pužić srednja haufenija (*Hauffenia media*) prvi put je pronađena u Vrljovci, a opisana je 1961. godine.

Najčešći šišmiši u Vrljovci su veliki potkornjaci (*Rhinolophus ferrumequinum*). U špilju dolaze prvenstveno zbog zimovanja, ali i razmnožavanja te odgajanja mladih. Hrane se kukcima, koje uglavnom love u letu u gustoj vegetaciji.

Vodeni račić velkovrhova kuglašica (*Monolistra velkovrhi*) endem je sjeverozapadnih Dinarida, rasprostranjena je u Sloveniji i u Hrvatskoj.

Fotografije:
Kazimir Miculinić,
Jana Bedek,
Marko Lukić,
Branko Jalžić,
Petra Kovač Konrad,
Daniela Hamidović,
Boris Krstinić,
Helena Bilandžija,
Krunoslav Mlačak

Šire ogulinsko područje Prema bioraznolikosti špiljske

obiluje speleološkim objektima, među najdužima u Hrvatskoj. faune pripada najbogatijim krajevima u Hrvatskoj, ali i u svijetu.

Zagorska peć je podvodno za sada istražena do 70 m dubine. Vode do Zagorske peći dolaze iz Jasenačkog, Drežničkog, Crnačkog i Stajničkog polja.

Potopljeni kanali Izvora Zagorske Mrežnice protežu se u raznim pravcima, i to u duljini od više stotina metara od ulaza. Pojedini dijelovi potopljenih kanala izvora mjestimice su široki dvadeset i pet metara, a ukupne su duljine od 1070 m.

Volumenom veliki prostori u špilji Kuštrovki jedinstveni su za ogulinsko podzemlje.

Zbog zagađenja Đulin ponor se povremeno začepi i uzrokuje poplave, a špiljska se staništa devastiraju i dolazi do uništenja špiljske faune.

Špilje i jame u Hrvatskoj vrlo često služe kao odlagališta otpada i kao septičke jame, a taj otpad redovito završi u podzemnim vodama.

Ogulinsko područje je Karst Waters Institute iz SAD-a proglasio jednim od deset najugroženijih krških ekosustava na Zemlji 2000./2001. godine upravo zbog bogatstva i ugroženosti špiljske faune. Sva špiljska fauna i fauna šišmiša zaštićena je Zakonom o zaštiti prirode iz 2005. godine, kao i Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim, što znači da ih se ne smije ni na koji način ubijati, uznemirivati, ugrožavati, ni uništavati im staništa.

Kapelska špiljska kozica (*Troglocaris kapelana*) endem je Velike kapele i špilja u njenom podnožju.

Ogulinska špiljska spužvica (*Eunapius subterraneus*), hrvatski endem, jedina je prava podzemna slatkovodna spužva na svijetu.

Na dva lokaliteta na širem ogulinskom području utvrđena je nova vrsta kuglašice (*Monolistra* n. sp.).

Najveća kolonija šišmiša na istraživanom području jest zimska kolonija dugokrilog pršnjaka (*Miniopterus schreibersi*), procijenjena je na oko 15 000 primjeraka. Jedna je od najugroženijih vrsta sisavaca u Hrvatskoj.

Jedan od najpoznatijih špiljskih organizama na svijetu, čovječja ribica (*Proteus anguinus*), također je stanovnik ogulinskog podzemlja. Endem je Dinarida i rasprostranjena je od tršćanskog krša u Italiji sve do Popovog polja u Hercegovini. U Hrvatskoj je utvrđena u više od 60 nalazišta koja su raspoređena u četiri izolirane populacije s područja Istre, Ogulina i sjeverozapadne Like, srednje Dalmacije i dubrovačkog područja.

Jedini do danas poznat podzemni cjevasti mnogočetinaš špiljski cjevaš (*Marifugia cavatica*) gradi velike naslage koje predstavljaju važno stanište mnogim drugim vrstama.

Čak jedanaest špiljskih svojti kornjaša živi na širem ogulinskom području. Langhofferov golemaš (*Duvalius langhofferi*) opisan iz Špilje u Mekoti kod Košara, vrlo je rijedak i poznat je samo iz tri špilje na Kordunu.

